

Societat, Territori i Medi Ambient a Catalunya

Codi: 104245
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	OB	2	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Ricard Morén Alegret
Correu electrònic: Ricard.Moren@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Es poden recomanar lectures en català, castellà i anglès

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és mostrar diferents maneres d'entendre el territori de Catalunya a través de diverses interpretacions cartogràfiques, textuais i audiovisuals. Per mitjà de l'observació i anàlisi d'aquesta documentació geogràfica, ens proposem:

- desenvolupar el raonament científic i crític constructiu de l'estudiant en relació amb el territori de Catalunya;
- analitzar algunes interrelacions entre el medi físic i la societat humana a Catalunya;
- interpretar algunes distribucions territorials de les persones, de les activitats i dels fluxos que es generen a Catalunya;
- obtenir un coneixement directe d'algunes parts de Catalunya a partir de les sortides de camp;
- iniciar i aprofundir el coneixement d'alguns textos bàsics sobre geografia de Catalunya
- conèixer alguns mapes i les imatges d'observació de la Terra més significatives del territori de Catalunya, així com alguns audiovisuals.

Per un bon aprofitament de l'assignatura és convenient no perdre de vista els coneixements de totes les assignatures obligatòries del grau de Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial cursades durant el primer curs i l'actual.

Competències

- Analitzar amb esperit crític la relació de la societat amb el territori aplicant el marc conceptual i teòric de la geografia.
- Analitzar i comprendre les dinàmiques geogràfiques (sociodemogràfiques, geoeconòmiques i ambientals) a diferents escales territorials.
- Analitzar i interpretar de manera sistèmica elements ambientals, demogràfics, urbans i paisatgístics.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar el llenguatge científic i professional propi de les ciències socials.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la relació entre el medi físic i la societat de Catalunya.
2. Conèixer i explotar les principals bases de dades estadístiques de Catalunya.
3. Explicar els elements comuns i distintius de les ciutats en diferents àmbits regionals del món.
4. Integrar l'anàlisi de la ciutat en l'escala de les aglomeracions de població.
5. Interpretar la distribució de les persones i les activitats al territori i dels fluxos que generen.
6. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
7. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
8. Relacionar dinàmiques regionals de Catalunya en els seus contextos territorials més amplis.
9. Utilitzar el llenguatge científic i professional propi de les ciències socials.

Continguts

- El marc físic i ambiental com a escenari, recurs, impacte i risc.
- Evolució de la població, dinàmica i estructura demogràfiques. Migracions.
- La Catalunya rural: entre la tradició mediterrània i l'agroindústria.
- La industrialització de Catalunya: un vell debat sobre els orígens i els canvis.
- El turisme i el seu impacte abassegador sobre el territori.
- El poblament i el sistema urbà. L'organització territorial de Catalunya.
- Els conflictes territorials i ambientals.
- Història de la geografia a, i de, Catalunya.

Metodologia

Els continguts de l'assignatura es desenvoluparan mitjançant les següents activitats principals:

- Seguiment dels temes tractats en el curs
- Lectura de llibres i articles
- Exercicis pràctics que, d'una manera o altra, esdevinguin fites en el camí per elaborar un treball geogràfic exploratori individual sobre un lloc de Catalunya que l'alumnat lliurarà a final de curs
- Sortides de camp i de campus, així com informes al respecte
- Fòrums

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exercicis i lliçons/lectures relacionades, tant a l'aula i al campus com a llocs de treball de camp	38	1,52	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9
Tipus: Supervisades			
Fòrums i lliçons/lectures relacionades, així com indicacions i comentaris per l'elaboració individual d'un treball de recerca exploratòria	39	1,56	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Sortides de camp i informes, així com lliçons/lectures relacionades	39	1,56	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9

Avaluació

El seguiment del desenvolupament del curs dona peu a l'avaluació continuada de l'alumnat. El professorat apreciarà el vostre aprofitament normal i gradual en tres vessants. En primer lloc (1), per la capacitat de superació de qualitat en la realització dels exercicis proposats a les sessions que conduiran a l'elaboració d'un treball individual de recerca geogràfica exploratòria sobre un territori de Catalunya. En segon lloc (2), per la participació de l'alumnat als fòrums i pels informes de les sortides d'estudi i treballs de camp. I en tercer lloc (3), pels resultats de les proves d'examen escrit. Als tres vessants, el professorat apreciarà la correcta comunicació i competència lingüística de l'alumnat, vegeu: https://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/

Si es lliura o realitza una activitat d'avaluació, la qualificació final de l'assignatura ja no podrà ser "No avaluable" i es qualificarà a partir de l'evidència/es d'aprenentatge aportada/es.

La recuperació es permet a l'alumnat que ha seguit el curs presencialment i adopta els mateixos criteris que l'avaluació, però només es podran recuperar les parts suspeses o no avaluades durant el període d'avaluació. Algunes activitats no es poden pas recuperar, com la participació a les sortides de camp.

ATENCIÓ: En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació (com copiar o plagiar), amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que degut a la pandèmia de la Covid-19 les proves no es puguin fer presencialment, s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. En tal cas, els deures, activitats i participació a classe es realitzarien a través de fòrums o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis (a l'aula o altres llocs) i treball de curs	30,0%	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Fòrums i sortides de camp (incloent informes de treball de camp, etc.)	40,0%	20	0,8	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9
Proves d'examen presencial escrit	30,0%	2	0,08	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

Alguns llibres rellevants per a estudiants que vulguin (re)llegir-los:

ALDOMÀ, Ignasi (2015) (dir.) *Atles de la Nova Ruralitat*, Lleida: Fundació del Món Rural. Vegeu actualització de dades a l'Observatori del Món Rural (2020):
http://agricultura.gencat.cat/web/.content/de_departament/de02_estadistiques_observatoris/27_butlletins/01_butlletins

CARRASCO, C.; CARDÚS, S.; PRATS, M.; TORNS, T. (2009) *Temps i cura: la corresponsabilitat social de la cura a la vida quotidiana*, Barcelona: Generalitat de Catalunya.

DOMÈNECH, Antoni; GUTIÉRREZ, Aaron (2018) *Paisatges després de la batalla: Geografies de la crisi immobiliària*, Barcelona: Societat Catalana de Geografia, IEC.

DOMINGO, Andreu (2014). *Catalunya al mirall de la immigració. Demografia i identitat nacional*. Barcelona: L'Avenç.

FOLCH, Ramon i altres (Coords.) (2018). *Natura, ús o abús. Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans*. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural / Barcino (3a edició). Vegeu:
<https://natura.llocs.iec.cat/>

MAJORAL, Roser [coord.] (2002). *Cataluña: un análisis territorial*. Barcelona: Ariel.

MORÉN ALEGRET, Ricard (2007) *Bon cop de mà? Món casteller, immigració estrangera i integració a Catalunya*, Barcelona: Mediterrània / Fundació Bofill (PDF del llibre disponible a:
<https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/l/s/w/s/9/i/j/1/8/449.pdf>).

NEL·LO, Oriol [ed.] (2003). *Aquí, no! Els conflictes territorials a Catalunya*. Barcelona: Empúries.

NOGUÉ, Joan (2010) *Paisatge, territori i societat civil*, València: Tres Quatre.

VILA, Marc-Aureli (1998) *Catalunya: Rius i poblament*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

VILAGRASA, Joan [coord.] (2000). *Transformacions territorials a Catalunya (segles XIX-XX)*. Lleida: Pagès Editors.

La bibliografia completa de l'assignatura serà presentada en iniciar-se les classes del 2n semestre.

Algunes revistes que inclouen varis articles sobre geografia de Catalunya:

*Documents d'Anàlisi Geogràfica: <https://dag.revista.uab.es/>

*Treballs de la Societat Catalana de Geografia: <https://raco.cat/index.php/TreballsSCGeografia/index>

*Boletín de la Asociación Española de Geografía: <https://bage.age-geografia.es/ojs//index.php/bage/index>

...

Programari

El programari informàtic bàsic habitual emprat durant el curs seran els programes Word, Excel, Power Point i PDF, així com la plataforma informàtica Moodle i, si fa falta, TEAMS. A més, xarxes socials com Twitter també poden ser emprades en alguna activitat.